768/07

Den 2. april 2007 blev i sag nr. 69.236:

xxxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxxx
xxxxxx xxxxxxxxxxx x
xxxx xxxxx

mod

Himmerland Forsikring gs.
Himmerlandsgade 110
9600 Aars

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har ulykkesforsikring i Himmerland Forsikring gs, klager over selskabets afvisning af at yde forsikringsdækning i forbindelse med en anmeldt skade.

Selskabets advokat har afvist at yde forsikringsdækning under henvisning til, at klagerens krav er forældet ved udgangen af 2000, senest ved udgangen af 2002. Desuden gør selskabets advokat gældende, at der ikke er årsagssammenhæng mellem ulykkestilfældet og klagerens aktuelle gener.

Det fremgår at sagen, at klageren i 1997 faldt ned fra en traktor, hvorved han slog sin højre skulder. Han anmeldte skaden ved skadeanmeldelse udfyldt og underskrevet den 15/11 2003 og modtaget af selskabet den 21/11 2003.

Selskabet har i forbindelse med sagsbehandlingen indhentet lægelige akter. Af journal dateret den 3/4 2003 og udarbejdet af overlæge S.K. fremgår:

"**Tekst**

Aktiv landmand. For 5-6 år siden problemer med at sidde i lav stol pga. smerter i nakken strålende ud i højre skulder. Sidstnævnte vedvarende, da nakkesmerterne svandt. Siden haft betydelige smerter i høje skulder, ved træk, skub og løft til siden. Fornemmelse af knagen/knasen i højre skulder derved. Fået flere blokader anlagt

hos egen læge, som på fornuftig vis først har testet effekten af lokalanalgetica-installation alene før installation af binyrebarkhormon. Blokaderne har aldrig taget mere end '25 % af smerterne' og efterhånden mindre og mindre. Har i de seneste 5-6 år ikke sovet sammenlagt én nat. For få uger siden skulle han vende sig i sengen og følte derved et gevaldigt smæld/knæk, som han selv mener var i nakkeregionen. Da han vågnede næste morgen var smerterne stort set væk i højre skulder, men var til gengæld opstået endnu værre i venstre skulder. Han har stort besvær med at løfte venstre arm ud fra kroppen og har fornemmelse af følelsesløshed på forsiden af overarmen, radialt på underarmen og diffust i hånden. Røntgen af col. Cervicalis på K. sygehus skulle iflg. pt. have vist 'slidforandringer'.

…

Konklusion

Degenerative forandringer med i hvert fald partielle rupturer af rotator cuffen på begge skuldre og på ve. skulder UL-scanningsmæssige tegn på indeklemningssyndrom. Dette er selvfølgelig overensstemmelsen med hans mangeårige særdeles skulderbelastende arbejde."

Af journaloptagelse den 25/5 2003 fra V. sygehus, ortopædkirurgisk ambulatorium fremgår bl.a.:

"Jeg så pt. for 3 år siden, hvor han var henvist for smerter i nakken strækkende ned i hø. arm.

Hans smerter var imidlertid dengang stort set forsvundet efter en blokadebehandling i hø. skulder.

Han angiver, at han siden da altid har haft smerter i skulderen med god effekt af blokadebehandling, men efterhånden aftog effekten og hans smerter i hø. skulder blev efterhånden så udtalte, at han altid sov meget afbrudt om natten.

For nogle uger siden, da han vendte sig i sengen, mærkede han et smæld mellem skulderbladene og den næsten morgen var smerterne i hø. skulder væk, men nu var der til gengæld stærke og endnu værre smerter i ve. skulder.

Han har ikke de store nakkesmerter.

Ingen smerter ud i fingrene ej heller paræstesier.

Har for knap et par mdr. siden været til undersøgelse hos ortopædkirurg her i V., som bla. har foretaget UL af begge skuldre og der har man påvist dobbeltsidig rotator cuff syndrom.

Han foreslog herefter henvisning til MR skanning mhp. vurdering, om det skulle dreje sig om cervikalprolapsfølger eller rodtryk pga. - slidgigtforandringer i nakken.

Såfremt dette ikke påvistes, foreslår ortopædkir. henvisning til ortopædkir.afd. mhp. behandling af skulderlidelsen."

Selskabet afviste på baggrund heraf at yde forsikringsdækning for skulderskaden, hvilket klageren er utilfreds med. På foranledning af klagerens indsigelser anmodede selskabet om udarbejdelse af ortopædkirurgisk speciallægeerklæring. Af erklæringen, der er dateret den 17/11 2005 og udfærdiget af speciallæge P.S., fremgår bl.a.:

"**Forudbestående lidelser:**

Før aktuelle arbejdsulykke 1997 havde patienten ingen højresidige skuldersymptomer og var i stand til at passe et arbejde som landmand.

…

Aktuelle ulykkestilfælde:

D. 24.12. 1997 stiger patienten ned fra traktor og snubler på trin og får et kraftigt træk i højre skulder og falder ned og lander på aktuelle højre skulder. Patienten havde efterfølgende en del smerter, men valgte at gå med armen bundet op over julen med nogen smertelindring. Pga. vedvarende smerter fra skulderen kontakter patienten egen læge ultimo januar 1998, som blokadebehandler højre skulder med nogen effekt. Patienten klarer sig igennem frem til februar 2000, hvor han henvises til vurdering ved neurokirurg N.O. pga. smerter fra højre skulder strækkende sig ned i højre arm med paræstesier og nedsat kraft svarende til 1. og 2. finger. Der foretages klinisk undersøgelse, hvor man finder fri nakkebevægelse, lette muskulære forandringer, god kraft over højre overekstremitet uden neurologisk udfald. Der foretages røntgenkontrol af halshvirvelsøjle, som viser moderet slidgigt forandringer, som ikke kan relateres til patientens symptomer, og der findes ikke indikation for neurokirurgisk behandling.

Patienten genhenvises d. 28.05. 2003 pga. vedvarende smerter fra skulder og især med problemer med at sove på skulderen, idet han efter brug af skulderen om da-

gen, får kraftige smerter om natten. Patienten havde efterfølgende været til vurdering d. 28.05. 2003 på Dagkirurgisk Hospital i V. med ultralydskanning af begge senemanchetter, hvor der er blevet påvist tegn på rotator cuff syndrom og der blev foretaget røntgenudredning d. 29.07. 2003, som viste degenerative forandring svarende til skulderhøj og senemanchet. Der bliver foretaget MR-skanning, som viste normale forhold svarende til nakke, specielt mht. prolaps, men følger fra slidgigtforandringer svarende til nedre del af nakke søjlen.

Patienten viderehenvises til ortopædkirurgisk vurdering d. 19.06. 2003, hvor man opskriver patienten til skulderartroskopi primært af venstre skulder, da patienten har et mere generende venstresidig problem efter traume 28.03. 2003.

…

Behandling:

Behandler selv skulderen med bandage over julen, kontakter egen læge ultimo januar '98, som blokadebehandler med nogen effekt. Bliver henvist til neurokirurgisk vurdering primo 2000, hvor man undersøger for nakkefunktion og skulder med røntgen, som viser lette slidtageforandringer svarende til nakken og ikke finder indikation for yderligere behandling. Pga. vedvarende gener fra skulderen henvises patienten til fornyet vurdering dels ved neurokirurg maj 2003 samt Dagkirurgisk Hospital i V., hvor man foretager ultralydskanning af begge skuldre samt MR-skanning på M. af nakkeled, som viser lettere degenerative forandringer svarende til nakkeled, mens ultralydskanning giver mistanke bilat. rotator cuff syndrom. Der foretages røntgen af skuldrene, som viser degenerative bilat. forandringer. Der foretages efterfølgende ortopædkirurgisk vurdering og operativ behandling dels i september 2003 svarende til venstre skulder pga. et forudgående traume i foråret 2003 og efterfølgende efter sygemelding og genoptræning foretages operativ behandling af højre skulder januar 2005, hvor man påviser cuff læsion, degenerative forandringer. Patienten følges frem til august 2005, men er opskrevet til mulig stivgøringsoperation af bøjesene marts 2006 pga. vedvarende gener fra skulderen.

…

Konklusion:

Ved gennemgang af sagens akter samt den kliniske undersøgelse finder undertegnede, at patienten vedrørende aktuelle ulykkestilfælde i 1997 har pådraget et kvæst-

ningstraume og træktraume med skulderen, som udmærket kan have resulteret i en seneskade svarende til højre skulder. Patienten var tilsyneladende symptomfri på højre side, men har efterfølgende haft intermitterende skuldergener, hvor man først ved udredning i neurokirurgisk regi, senere i ortopædkirurgisk regi, påviser en styremanchetskade på aktuelle side. Patienten har differentieldiagnostisk alderssvarende slidtageforandringer svarende til nakken, hvor man ikke har fundet indikation for operativ behandling, men som kan have givet et symptom overlap. Der er ligeledes fundet lettere slitage forandringer svarende til skulderhøj, som er alderssvarende.

Undertegnede finder det sandsynligt, at patienten har pådraget sig en delvis senemanchetskade, som med tiden er progredieret til gennemgående senemanchetskade og som har kompromitteret patientens højresidige skulderfunktion. Der har været symptomoverlap med symptomer fra nakken, som har vanskeliggjort diagnostikken. Undertegnede finder det også tidsmæssigt sandsynligt, at patientens symptomer kan stamme fra aktuelle ulykke."

Ved skrivelse af 17/3 2006 meddelte selskabet, at det opretholdte afslaget og henviste for så vidt angår forældelse til 2 års fristen i forsikringsaftalelovens § 29. Klageren har ved skrivelse af 30/3 2006 indbragt sagen for nævnet og hertil anført:

"Årsagen til jeg ikke anmeldte skaden straks var af såvel egen læge samt sygehuslægerne vedvarende påstod der kun var tale om forkalkning og slid, ingen af delene dækkes naturligvis af forsikringen.

Anmeldelsen gjorde jeg straks efter at jeg havde været på privatklinik til skanning, jeg havde bedt min egen læge om skanning ind til flere gange men blev afvist med påstanden det var forkalkning."

Endvidere er klageren i supplerende skrivelse vedlagt klageskrivelsen fremkommet med følgende kommentarer til selskabets afvisning af 17/3 2006:

"Blokaderne har aldrig haft nogen særlig effekt. Selskabet mener, at jeg i 1998 burde have været vidende om et evt. blivende mén.

De faktiske forhold var, at jeg flere gange spurgte lægen, om der var skader; men både egen læge og sygehuslægerne benægtede, at der var sket en skade, og ville derfor ikke skanne mig. Af egen initiativ fik jeg udført en skanning på privat klinik, og da de så resultatet erkendte de, at der var sket en fejldiagnose, og at det var en skade, som jeg havde pådraget mig.

Forsikringsselskabet henviser til, at jeg som landmand har haft skulderbelastende arbejde. Det kan jeg på det kraftigste afvise. Der er med landmænd som andre erhverv, nogle er belastet andre er det ikke.

Jeg blev som 22-årig arbejdsleder inden for større landbrug, som slet ikke havde nogen form for fysisk belastning og som selvstændig landmand, har jeg altid drevet et meget mekanisk og rationelt landbrug med unge medarbejdere."

Selskabets advokat har i skrivelse af 27/4 2006 over for nævnet fastholdt afvisningen og anført:

"Det fastholdes, at forsikringstagerens krav er forældet efter forsikringsaftalelovens § 29. Endvidere fastholdes det, at der ikke er tilstrækkelig årsagssammenhæng mellem ulykken og forsikringstagerens nuværende gener/funktionsniveau, som disse/dette senest er beskrevet i det lægelige materiale. Dette skyldes, at forsikringstagerens gener helt eller delvist kan tilskrives andre forhold end ulykken herunder dennes skulderbelastende arbejde som landmand.

…

3. SELSKABETS BAGGRUND FOR AT AFVISE KRAVET

3.1 Forældelse

Forsikringstageres forklaring om, at han først i 2003 fik kundskab om, at smerterne fra skulderen kunne skyldes faldet fra traktoren må afvises.

Det forekommer således usandsynligt, at forsikringstageren, der angiveligt ikke havde problemer med skulderen før skaden, og som søgte lægehjælp i nær tidsmæssig

sammenhæng hermed, ikke var vidende om en mulig årsagssammenhæng mellem ulykken og smerterne. Hvis ikke forsikringstager havde positiv viden om, at skuldersmerterne skyldtes ulykken, må han i det mindste ultimo 1997, hvor han gik med armen bundet op, og den 27. januar 1998, hvor han søgte læge, have haft en mistanke om, at skuldersmerterne kunne skyldes ulykken.

Efter selskabets opfattelse havde forsikringstager allerede ultimo 1997 eller januar 1998 tilstrækkelige oplysninger til at vide, at der kunne være en mulig årsagssammenhæng mellem ulykken og skuldersmerterne, hvorfor kravet forfald i 1998 med den konsekvens, at det er forfaldet med udgangen af 2000.

Under alle omstændigheder måtte forsikringstageren i februar 2000, hvor denne på ny søgte læge pga. smerter fra højre skulder, antages at have haft kundskab om at smerterne i højre skulder var blivende, og at disse kunne skyldes ulykken den 24. december 1997. I den forbindelse bemærker jeg, at forsikringstagerens eventuelle krav senest er forfaldet i februar 2000, hvorfor kravet senest blev forældet ved udgangen af 2002.

Da selskabet først modtog forsikringstagerens anmeldelse af ulykken den 21. november 2003, har selskabet været berettiget til at afvise erstatningskravet.

Jeg henviser i den forbindelse til byrettens præmisser i dom af 1. marts fra Retten i Aa., …

Det er selskabets opfattelse, at det er uden betydning, hvorvidt en eller flere læger i nærværende sag har givet forsikringstager det indtryk, at der ikke var årsagssammenhæng mellem ulykken og forsikringstagers; skuldersmerter. Det forhold, at skadelidte selv havde tilstrækkelige oplysninger til at vide, at der kunne være en mulig årsagssammenhæng er tilstrækkeligt til, at forældelsen begynder at løbe.

Jeg henviser i øvrigt til kendelserne AK 65.098 og AK 65.633 fra Ankenævnet for Forsikring vedrørende forældelse.

3.2 Årsagssammenhæng

Af det lægelige materiale, som jeg er i besiddelse af, fremgår, at der er tale om degenerative forandringer i skulderleddet svarende til rotator cuff syndrom. …

Det fremgår endvidere af det lægelige materiale, at forsikringstager har en lignende diagnose vedrørende venstre skulder, som forsikringstager angiveligt ikke har slået, og at forsikringstager har slidgigt i halshvirvelsøjlen.

Rotator cuff syndrom beskrives af Arbejdsskadestyrelsen som en erhvervssygdom, der opstår som følge af gentagende belastende påvirkninger og kraftfulde skulderbevægelser.

Der er således meget, der tyder på, at der er tale om en arbejdsbetinget lidelse, der er udløst af skadelidtes hårde skulderbelastende arbejde som landmand, hvilket da også af speciallæge S.K. anføres som årsagen på generne i højre skulder.

På baggrund heraf og på baggrund af, at skadelidte har en tilsvarende degenerativ rotator cuff skade i venstre skulder og slidgigt i nakken og halshvirvelsøjlen, er det min opfattelse, at skaden i højre skulder også er udløst af forsikringstagers mangeårige skulderbelastende arbejde som landmand og ikke ulykken i 1997.

Selskabet har følgelig været berettiget til at afvise forsikringsdækning."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**4.0 FORSIKRINGEN DÆKKER**

4.1 Forsikringen dækker følger af ulykkestilfælde. Hvis det fremgår af policen, dækker forsikringen tillige dagpenge som følge af ulykke og/eller sygdom.

9. 69.236

Ved ulykkestilfælde forstås en tilfældig, af den forsikredes vilje uafhængig, pludselig, udefra kommende indvirkning på legemet med en påviselig beskadigelse af dette til følge.

4.2 Undtaget:

a. Følger af ulykkestilfælde, hvis hovedårsag er bestående sygdomme eller sygdomsanlæg.

…

c. Forværring af følgerne af ulykkestilfælde, der skyldes en tilstedeværende eller tilfældig tilstødende sygdom."

Nævnet udtaler:

Efter indholdet af speciallægeerklæringen af 17/11 2005 finder nævnet, at der må anses at være årsagssammenhæng mellem ulykkestilfældet i december 1997 og seneskaden svarende til højre skulder. Spørgsmålet om klagerens ret til dækning afhænger herefter af, om klagerens krav er forældet. Selskabet har herved henvist til, at den 2-årige forældelsesfrist i forsikringsaftalens § 29 ikke er overholdt. Da skaden er anmeldt i november 2003, er det således afgørende, om klageren senest ved udgangen af 2000 fik kundskab om sit krav, og om at det er forfaldent.

Nævnets flertal bemærker herom:

Efter indholdet af de lægelige akter i sagen kan det lægges til grund, at klageren søgte egen læge i januar 1998, der blokadebehandlede ham med nogen effekt. Primo 2000 blev han røntgenundersøgt for nakkefunktion og skulder, hvilket viste lette slidgigtforandringer svarende til nakken, og der fandtes ikke indikation for yderligere behandling. Først i 2003 blev klageren genhenvist til undersøgelse, og da selskabet i maj 2005 vurderede de indtil da foreliggende lægelige oplysninger, var det selskabets opfattelse, at problemerne i skulderleddene skyldtes klagerens mangeårige særdeles skulderbelastende arbejde.

På denne baggrund finder nævnets flertal, at der ikke er grundlag for at antage, at klageren senest ved udgangen af 2000 havde kundskab om, at han havde et krav mod selskabet.

Nævnets mindretal finder af de grunde, der er anført af selskabet, at klageren senest ved udgangen af 2000 havde kundskab om sit krav.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Herefter

b e s t e m m e s :

Selskabet, Himmerland Forsikring gs., skal anerkende, at klagerens krav på erstatning efter ulykkestilfældet i december 1997 ikke er forældet, og skal opgøre og udbetale erstatning til klageren med renter efter forsikringsaftalelovens § 24.

Marianne Højgaard Pedersen